

ואהבת לרעך כמוך

1. ויקרא, י"ט:

[ב] דָּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם :
[יח] לֹא תִקָּם וְלֹא תִטָּר אֶת בְּנֵי עַמֶּךָ וְאֶהְבֶּתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ אֲנִי ה' :

רש"י: פרשת קדושים נאמרה בהקלה, שנאמר דָּבַר אֵל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, מפני שרוב גופי תורה נאמרו בה.

ספורנו: ומורה כלל גדול על אלה... באמרו "ואהבת לרעך כמוך" – אהב בעד רעך מה שהיית אוהב בעדך, אם היית מגיע למקומו.

רמב"ן: וטעם ואהבת לרעך כמוך - הפלגה, כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חברו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולמד חייך קודמין לחיי חבריך (בבא מציעא ס"ב, א)... אלא מצות התורה שיאהב חברו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב... ויצוה הכתוב שלא תהיה פחיתות הקנאה הזאת בלבד, אבל יאהב ברבות הטובה לחבירו כאשר אדם עושה לנפשו ולא יתן שיעורין באהבה.

2. רמב"ם, משנה תורה, הלכות דעות פרק ו', הלכה ג:

מצווה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח). לפיכך צריך שיספר בשבחו ולחוס על ממונו, כמו שהוא חס על ממון עצמו ורוצה בכבוד עצמו; והמתכבד בקלון חברו, אין לו חלק לעולם הבא.

3. תלמוד ירושלמי, מסכת נדרים, דף ל' עמוד ב:

ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבא אומר זהו כלל גדול בתורה.

4. תלמוד בבלי, מסכת יבמות, דף ס"ב עמוד ב:

אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטופרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה מאי היא א"ר נחמן אסכרה.

5. אגרת ר' שרירא גאון, י':

והעמיד ר' עקיבא תלמידים הרבה והוה שמדא על התלמידים של ר' עקיבא.

6. אוצר הגאונים:

מנהג בכל ישראל שלא לישא בין פסח לעצרת ומשום אבילות היא ולא משום איסור היא שכך אמרו חכמים שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לר"ע וכולן מתו בין פסח לעצרת שלא נהגו כבוד זה בזה וכולן מתו באסכרה. ומאותה שעה ואילך נהגו להתאבל עליהן שלא לישא אשה בימים הללו.

7. רמב"ם, הלכות מלכים, פרק י"א, הלכה ג:

רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה והוא היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך.

8. מדרש תנחומא, במדבר, פרק לא סימן ג:

אלף למטה אלף למטה. יש אומרים: אלפיים מכל שבט ושבט שלח... שנים עשר אלף חלוצי צבא ושנים עשר אלף לשמור את הכלים, ועליהם הוא אומר: שניך כעדר הקצובות וגוי' (שה"ש ד ב). ושנים עשר אלף לתפילה. ומנין? שכך כתיב: אלף למטה אלף למטה, הרי שני אלפים. וימסרו מאלפי ישראל. מהו וימסרו? שהם נמסרין זוגות זה לזה.

9. תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף ל"ג:

סימן ללה"ר אסכרה... מאי קראה (תהלים סג, יב) והמלך ישמח באלהים יתהלל כל הנשבע בו כי יסכר פי דוברי שקר... מכה זו מפני מה מתחלת בבני מעיים וגומרת בפה נענה רבי יהודה ברבי אלעאי ראש המדברים בכל מקום ואמר אע"פ שכליות יועצות ולב מבין ולשון מחתך פה גומר נענה רבי אלעזר ברבי יוסי ואמר מפני שאוכלין בה דברים טמאים סלקא דעתך אלא שאוכלין בה דברים שאינן מתוקנים נענה ר' שמעון ואמר בעון ביטול תורה.

10. מהר"ל, חידושי אגדות, מסכת יבמות, ס"ב:

ומה שמתו מפסח ועד עצרת, אף שהזמן הוא יותר טוב מכל הזמנים (מכילתא דר' ישמעאל בא, טז) עם כל זה מתו, וגם מתו באסכרא מיתה משונה (ברכות ח, א), להודיע שחטאו ולא יאמרו בטבע מתו... ומפני כי החיים תלה בפה ובגרון שממנו הדיבור, שהרי כתיב ויהי האדם לנפש חיה (בראשית ב, ז) ותרגומו לנפש ממללא, ולכן נקרא אסכרא על שם שנסכר הגרון שממנו הדבור שהוא עצם החיים. ולכך מיתה הגמורה היא מיתה אסכרה... ומפני כי הכבוד הוא אורחות חיים, והם שלא נהגו כבוד נטל מהם החיים ומתו מיתה אסכרה.

11. ויקרא רבה, ל"ד, ד:

עשיר ורש נפגשו עושה כלם ה' (משלי כ"ב, ב). רש - זהו רש בתורה, ואיש תככים - זה ששונה סדר או שני סדרים. עמד רש עם איש תככים וא"ל השניני פרק א' והשנהו, מאיר עיני שניהם ה', קנו העוה"ז והעוה"ב. עשיר ורש נפגשו - עשיר בתורה, רש בתורה. אמר אותו רש לאותו עשיר: השניני פרק אחד ולא השנהו, אמר לו מה אנא בעי מיתב [מה אני יכול להשיבך] ומתניתך [ומשנתך] במשקין או במאימתי [המשנה האחרונה והמשנה הראשונה בשי"ס]? קרי ותני עם דכוותך [קרא ושנה עם מי שברמתך]. עושה כלם ה', מי שעשה לזה חכם יכול לעשותו טפש, ומי שעשה לזה טפש יכול לעשותו חכם.

12. תלמוד בבלי, מסכת בבא מציעא, דף ס"ב עמוד א:

שנים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם - מתים, ואם שותה אחד מהן - מגיע לישוב. דרש בן פטורא: מוטב שישתו שניהם וימותו, ואל יראה אחד מהם במיתתו של חבירו. עד שבא רבי עקיבא ולימד: וחי אחיך עמך - חייך קודמים לחיי חבירך.

13. פלא יועץ, "אהבת עצמו":

כי טבע הוא באנוש שהטביע בו הבורא, שיהא אוהב את עצמו, ואדם קרוב אצל עצמו ואוהב את עצמו יותר מכל העולם ומכל דבר שבעולם, כי כל אשר לאיש יתן בעד נפשו... ועקר אהבה שיאהב את עצמו גופו ונשמתו צריך שיהא נמשכת מאהבת בוראו.